

Poročilo Republike Slovenije na podlagi Sklepa o SSGP in Okvira za SSGP

1. Pregled izdatkov

Na osnovi poročenih podatkov s strani pristojnih organov znaša vrednost izdatkov na podlagi Sklepa o SSGP in Okvira za SSGP za leti 2016 in 2017:

Skupaj javni odhodki za SSGP (v mio EUR) po posamezni pravni podlagi		
Nadomestilo za SSGP (1+2)	2016	2017
1. Nadomestilo, dodeljeno na podlagi Sklepa o SSGP	8,39	8,26
2. Nadomestilo, dodeljeno na podlagi Okvira za SSGP	0	0

2. Opis uporabe Sklepa o SSGP iz leta 2012

5) nadomestilo za opravljanje SSGP, ki ne presega 15 mio EUR (člen 2(1)(a)):

- iii. zbiranje odpadkov in vi. oskrba z vodo

Opis storitve: z Zakonom o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17 – GZ in 21/18 – ZNOrg) so določene obvezne občinske gospodarske javne službe varstva okolja: oskrba s pitno vodo, odvajanje in čiščenje komunalne in padavinske odpadne vode, zbiranje določenih vrst komunalnih odpadkov, obdelava določenih vrst komunalnih odpadkov, odlaganje ostankov predelave ali odstranjevanja komunalnih odpadkov in urejanje in čiščenje javnih površin. Občine so jih dolžne organizirati skladno s predpisi, ki urejajo gospodarske javne službe. V nasprotnem jih v primerni obliki za njihovo območje in za njihov račun ustanovi država.

Pri izvajanju navedenih javnih služb so zakonsko naložene obveznosti, kot npr. nemotena, trajna in splošno dostopna oskrba prebivalstva ter tudi obveznosti s področja varstva okolja. Poleg tega Vlada Republike Slovenije podrobno predpiše oskrbovalne standarde in tehnične, vzdrževalne in organizacijske normative ter enotno metodologijo za oblikovanje cen posameznih storitev oziroma za izračunavanje subvencij – zneskov nadomestila. Objekti in naprave za opravljanje javne službe predstavljajo javno infrastrukturo lokalnega pomena, ki je last ene ali več občin, kjer se javna služba organizira in opravlja.

Pri organizaciji teh javnih služb občine zasledujejo cilje finančne izvedljivosti in ekonomske učinkovitosti, s poudarkom na doseganju najnižje ali ekonomske najbolj ugodne cene za uporabnike in občinske proračune. Po občinah se te javne službe različno organizirajo: v mestnih in večjih občinah isto podjetje izvaja eno ali več omenjenih javnih služb, manjše in srednje velike občine jih največkrat organizirajo skupaj. Tipično podjetje izvaja eno javno službo v več občinah ali več javnih služb v eni ali več občinah. Izjema so nekatere mestne občine, pa tudi nekatere majhne občine, kjer so za izvajanje teh javnih služb ustanovljeni režijski obrati.

Oblika pooblastitve: pooblastilo za izvajanje občinskih javnih služb varstva okolja se skladno z Zakonom o gospodarskih javnih službah (Uradni list RS, št. 32/93, 30/98 – ZZLPPO, 127/06 – ZJZP, 38/10 – ZUKN in 57/11 – ORZGJS40) neposredno dodeli javnemu podjetju, ki ga ustanovi ena ali več občin, oziroma režijskemu obratu občine. Izvajalca, ki je zasebno podjetje, se izbere z javnim razpisom ene ali več občin. V prvem primeru je akt pooblastitve ustanovni akt podjetja, v slednjem pa koncesijska pogodba. Po obeh oblikah pooblastila se javne službe opravljajo skladno z odgovarjajočimi sistemskimi in sektorskimi predpisi in se subvencionirajo iz občinskih proračunov po isti metodologiji (parametrih).

Pravico do nadomestila in metodologijo za izračun zneska nadomestila določa Uredba o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja (Uradni list RS, št. 87/12, 109/12 in 76/17; v nadaljevanju: MEDO).

Trajanje pooblastitve: pooblastila javnih podjetij za izvajanje navedenih javnih služb so po obliki (ustanovni akt podjetja) trajna, dokler ne prenehajo relevantne okoliščine, po koncesijskih pogodbah pa omejena. Četudi trajanje tovrstnih koncesij ni zakonsko določeno ali omejeno, se o njihovem trajanju, ki povečini ne presega 10 let, odloča glede na vrednost vloženih sredstev koncesionarjev.

Ne glede na trajanje pooblastila za opravljanje javne službe je pravica do nadomestila dodeljena in opredeljena s pogodbami, ki jih občine sklenejo z izvajalci za najem javne infrastrukture in vsako leto obnovijo z aneksi. Z aneksi se določi ceno najema infrastrukture in popuste na ceno (zneske nadomestila). Poleg tega se predpisana metodologija (parametri) za izračunavanje zneska nadomestila pregleda in po potrebi prilagodi v obdobjih, po navadi krajših od 10 let. Po seznamu izvajalcev navedenih gospodarskih javnih služb varstva okolja, ki ga vodi ministrstvo, pristojno za okolje, so pooblastila povečini trajna, dodeljena javnim podjetjem in režijskim obratom. Primeri časovno omejene koncesije so zabeleženi za javne službe in storitve, ki se izvajajo z infrastrukturo, zgrajeno z javno-zasebnem partnerstvom.

Dodelitev izključnih ali posebnih pravic: izvajalcem so lahko dodeljene pravice ali naložene obveznosti za izvajanje povezanih storitev. Prav tako občine lahko dovolijo ali naložijo, da se proste zmogljivosti javne infrastrukture tržijo po komercialnih cenah ali uporabljajo za ponudbo storitev na prostem trgu, s čimer se znižujejo cene za uporabnike in občinske subvencije (zneski nadomestila).

Mehanizem za nadomestilo: po veljavni zakonodaji sta v določenih okoliščinah dopuščena dve obliki subvencioniranja cen javnih storitev varstva okolja. Po MEDO občine lahko znižajo najemnino za javno infrastrukturo pri izračunu cene za upravičene uporabnike – gospodinjstva in izvajalce nepridobitnih dejavnosti. Po tej metodologiji je občina dolžna izvajalcu zaračunati tržno najemnino za celotno infrastrukturo v višini, ki ni manjša od stroškov amortizacije. V kolikor potrjena cena za upravičene uporabnike ne pokrije v celoti najemnine, občina dodeli nadomestilo v znesku razlike med potrjeno in obračunano ekonomsko ceno storitve. Za dodelitev nadomestila občina izda sklep in oblikuje postavko v vsakokratnem občinskemu proračunu. Poleg tega občine kot ustanoviteljice javnega podjetja in, če je predvideno s koncesijsko pogodbo, kot koncedentke pokrijejo izredne primanjkljaje prihodkov, ki nastanejo zaradi zmanjšane ali povečane obsega poslovanja oziroma z izvedbo s strani občine naloženih izrednih obveznosti, ki niso bile vključene v finančne plane izvajalcev in posledično v odgovarjajoče postavke občinskega proračuna. Po obeh mehanizmi se nadomestilo obravnava kot denarna subvencija. Vodijo se ločene računovodske evidence po različnih dejavnostih.

Parametri za izračunavanje zneska nadomestila po dveh mehanizmi so opredeljeni z MEDO. Po tej morajo izvajalci vsako leto izdelati elaborate (ekonomske analize) za oblikovanje cen, kjer so glede na predviden obseg poslovanja upoštevani vsi stroški in poleg prihodkov iz določene javne službe tudi prihodki (prihranki) iz uporabe infrastrukture za izvajanje povezanih in drugih komercialnih dejavnosti. V izračunu cen oziroma nadomestila se prizna donos na vložena,

poslovno potrebna osnovna sredstva izvajalca, ki ne sme presegati 5% njihove vrednosti. Ko izračunane cene odstopajo za več kot 10% od potrjenih cen, jih občina ponovno potrdi.

Preprečevanje in izterjava prekomernih nadomestil: po MEDO so občine dolžne na osnovi računovodskih izkazov za preteklo leto preveriti prisotnost morebitne razlike med potrjeno ceno in obračunsko ceno. Ta razlika se upošteva pri izračunu predračunske cene in zneska nadomestila za naslednje obdobje. Če se preseže 10 % potrjene cene, mora pristojen občinski organ na osnovi elaborata izvajalca uvesti postopek potrjevanja spremenjene cene. Nadomestilo za pokritje izrednih stroškov ali primanjkljajev prihodkov iz naloženih izrednih obveznosti oziroma zaradi zmanjšane ali povečane obsega poslovanja se dodeli naknadno, v dejansko nastalih in izkazanih zneskih, zato do prekomernega nadomestila ne prihaja.

Kratka razlaga glede preglednosti za pomoč nad 15 mio EUR, odobreno podjetjem, ki opravljajo tudi dejavnosti, ki ne štejejo za SSGP: /

Skupna vsota dodeljene pomoči: spodnji podatki temeljijo na podatkih, prejetih s strani 101 občine.

Podatki o višini nadomestila za področje oskrbe s pitno vodo

(v mio EUR)	2016	2017
Skupni znesek dodeljene pomoči - lokalni organ	2,77	2,22

Podatki o višini nadomestila za področje odvajanja in čiščenja komunalne in padavinske odpadne vode

(v mio EUR)	2016	2017
Skupni znesek dodeljene pomoči - lokalni organ	3,06	3,70

Podatki o višini nadomestila za področje zbiranja in obdelave določenih vrst komunalnih odpadkov ter odlaganja ostankov predelave ali odstranjevanja komunalnih odpadkov

(v mio EUR)	2016	2017
Skupni znesek dodeljene pomoči - lokalni organ	0,38	0,35

Podatki o višini nadomestila za področje urejanja in čiščenja javnih površin

(v mio EUR)	2016	2017
Skupni znesek dodeljene pomoči - lokalni organ	2,18	1,99

3. Opis uporabe Okvira za SSGP iz leta 2012

V Republiki Sloveniji v letih 2016 in 2017 ni bilo primera izvajalca SSGP s pravico do državne pomoči v obliki nadomestila za obveznosti javnih storitev, ki narekuje uporabo Okvira za SSGP iz leta 2012.